

Wat hebben kwetsbare leerlingen nodig?

Prof.dr. Micha de Winter
Universiteit Utrecht

TUCHTELOOSHEID VAN DE JEUGD.

De Burgemeester vestigt met nadruk de aandacht op onderstaand door het Algemeen Bestuur der Tucht-Unie opgesteld

MANIFEST.

Aan alle Ouders in Nederland!

De tuchteloosheid en de verwildering van de Nederlandsche jeugd nemen onder den invloed der omstandigheden toe; baldadigheid en straatschenderij oefenen een zekere bekoring uit; wetten, verordeningen en voorschriften worden uit het oog verloren; het aantal misdrijven en kleinere vergrijpen vermeerdert met den dag; de kinder-criminaliteit breidt zich uit.

Aan de ouders is de taak, daartegen op te treden en er zich met alle kracht tegen te verzetten.

Wij doen een beroep op hen om paal en perk te stellen aan de verbastering van de zeden bij hunne kinderen, door het volgende in acht te nemen:

1. Stelt uwen kinderen door uwe eigene levenswijze een voorbeeld ten goede.

2. Leert hun het eigendom en de vrijheid van anderen te ontzien.

3. Houdt hen van de straat, vooral op die uren bij duisternis en ontijde, waarin de gelegenheid en de verleiding tot onzedelijkheid, diefstal en andere misdrijven en vergrijpen het grootste zijn.

4. Verbiedt hun te vloeken, alcohol te gebruiken, te rooken, slechte, zedebedervende tooneel- en bioscoopvoorstellingen te bezoeken en onzedelijke boeken te lezen.

5. Houdt hun de onbehoorlijkheid van baldadigheid en straatschenderij duidelijk voor oogen en zonder ophouden.

6. Leert hun het gezag en de overheid te eerbiedigen en spreekt daarover nooit in hun bijzijn met geringschatting, veel minder met minachting.

7. Geeft uwen kinderen voortdurend bezigheid; zendt hen voor ontspanning zoo mogelijk naar speelterreinen, sportvelden, leesalen enz. Ledigheid is des duivels oorkussen.

8. Stelt hen in de gelegenheid goede toespraken aan te hooren en in zich op te nemen van godsdienstigen, opvoedkundigen en zedelijken aard.

9. Zorgt, dat uwe bevelen, voorschriften en waarschuwingen ook worden opgevolgd. Bestraft de onwilligen en de nalatigen.

10. Verzuimt niet, in uw gezin al datgene te doen en te bespreken, dat strekken kan om de goede vruchten eener degelijke opvoeding niet te doen verloren gaan, maar veeleer te doen toenemen.

11. Bevordert in uw huis orde, netheid en reinheid; verzet u met kracht tegen elke verwildering, ook al kost u dat onder de bestaande omstandigheden vaak zeer veel moeite.

12. Voorkomen is beter dan genezen en bestraffen.

UTRECHT, DECEMBER 1917.

HET ALGEMEEN BESTUUR VAN DE TUCHT-UNIE.

Opvoeding & onderwijs:

- Dragen bij aan inburgering van kinderen en jeugdigen in de samenleving (pedagogische dimensie!)
- Doel: bevorderen van democratisch burgerschap (verantwoordelijkheid, tolerantie, respect, rechtvaardigheid etc.)

(Hermanns, 2009: Het opvoeden verleerd)

Tabel 1. Groeicijfers specialistische zorg voor de jeugd en zijn opvoeders

Voorzieningen	Aantal kinderen in 2006 of 2007, tenzij anders vermeld	Toename	Gemiddelde toename per jaar in gemeten periode
Aanmeldingen Bureaus Jeugdzorg ⁴	82.268	Sinds 2004: 58%	19%
Geïndiceerde Jeugdzorg ⁵	77.827	Sinds 1997: 104%	10%
Contacten Advies- en Meldpunten Kindermishandeling ⁶	50.575	Sinds 2004: 48 %	16%
Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg ⁷	194.400	Sinds 2003: 16%	4%
Kinderen met een Jeugdbeschermingsmaatregel ⁸	42.864	Sinds 2004: 31%	10%
Jeugdreclasseringsmaatregel ⁹	20.812	Sinds 2004: 64%	21%
Geïndiceerd speciaal (basis)onderwijs ¹⁰	235.000	Sinds 2000: 14%	2%
Politiecontacten jeugdigen ¹¹	32.237 (2005)	Sinds 2002: 35%	12%
Verblijf in Justitiële jeugdinrichting ¹²	7.086	2003-2007: 11%	3%

Hedendaags jeugdbeleid

- Dominant:
  - At risk model
  - Nadruk op individu
  - Gedrags-wetenschappelijk, weinig aandacht voor sociale context van gedrag
  - Doel: probleembestrijding
- Alternatief:
  - Ecologisch, contextueel model
  - Aandacht voor civil society
  - Positief jeugdbeleid
  - Doel: inclusief burgerschap

Hardwired to Connect

The New Scientific Case
for
Authoritative
Communities

*Commission on
Children At Risk*

Sociale verbondenheid (‘connectedness’)

- Waardering & respect, ‘welkom zijn’
- Positieve verwachtingen
- Non-discriminatie
- ‘er wat toe doen’ in je omgeving; actieve betrokkenheid
- Doorslaggevend voor maatschappelijke kansen, gezondheid, ontwikkeling etc.

Wat is een 'autoritatieve gemeenschap'?

- Sociale institutie waar kinderen en jongeren bijhoren
- Kinderen vertegenwoordigen een waarde in zichzelf
- Warm en ondersteunend
- Duidelijke grenzen en hoge verwachtingen
- Het meeste opvoedende werk wordt gedaan door niet-specialisten
- Multigenerationeel
- Lange termijn perspectief op ontwikkeling
- Gedeeld perspectief op wat een 'goed mens' is
- Orientatie op burgerschap , gelijkwaardigheid
- Belang 'civil society'
- (vb kindermishandeling!)

Wat betekent een civil society- benadering voor onderwijs?

- Geef prioriteit aan wederkerige betrokkenheid ouders-school
- Hulpsystemen moeten erop gericht zijn de eigen verantwoordelijkheid te ondersteunen: wat hebben kinderen, ouders en school nodig?
- Ondersteun en faciliteer ouder-initiatieven
- Leerlingen gedijen in een coherente pedagogische omgeving

Leerlingen-participatie:

- Definitie: het proces waarbij leerlingen actief worden betrokken bij besluitvorming t.a.v. hun eigen leefsituatie en leefomgeving
- VN-verdrag
- bevordert ontwikkeling
- Bevordert kwaliteit voorzieningen
- Voorwaarde voor democratisch burgerschap

Opbrengsten:

- Persoonlijke ontwikkeling
- Motivatie en leerprestaties
- Ontwikkeling tot democratisch burgerschap
- Betrokkenheid en gemeenschapszin
- Veilig leef- en leerklimaat
- Onderwijskwaliteit

Micha de Winter

Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding

Vanachter de voordeur naar
democratie en verbinding

